

Gemeente Renkum

Generaal Urquhartlaan 4
6861 GG Oosterbeek

Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek
Telefoon (026) 33 48 111
Fax (026) 33 48 310

Internet www.renkum.nl

IBAN NL02BNGH0285007076
KvK 09215649

RAADSBRIEF
Aan de gemeenteraad

Datum 5 oktober 2017
Onderwerp Voortgang uitvoeringsplan statushouders

Beste raadsleden,

Met deze raadsbrief informeert het college u uitgebreid over de vorderingen en resultaten die we boeken met de 'aanpak verhoogde instroom van asielzoekers'.

Landelijk rapport en onderzoek

Voordat we naar de lokale ervaringen kijken willen wij u graag wijzen op een landelijk rapport dat deze zomer werd gepubliceerd en op een onderzoek van de gemeente Amsterdam.

- Rapport 'Meer actie om vluchtelingen aan werk te helpen'

Het landelijk Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) onderzocht het lokale beleid in heel Nederland en constateert dat de gemeenten over het algemeen voortvarend aan de slag zijn gegaan (juli 2017). Vluchtelingen aan werk helpen blijft makkelijker gezegd dan gedaan. Ondanks de inspanningen zit betaald werk er meestal niet direct in. Uit de cijfers die gemeenten verstrekten blijkt dat ze acht procent van de vluchtelingen vorig jaar naar betaald werk wisten te begeleiden. Nog eens 12 procent volgt een opleiding, een kwart doet vrijwilligerswerk dat uitzicht kan bieden op een betaalde baan. Ongeveer evenveel mensen doen vrijwilligerswerk dat vooral is gericht op meedoen in de maatschappij. Zie de volledige tekst van het rapport: www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Illustraties/infographic-vluchtelingen-naar-werk-bemiddelen.pdf.

- Amsterdam zegt: "Extra aandacht loont"

De gemeente Amsterdam heeft onlangs bij haar uitvoeringsproject gekeken naar het effect van de extra investeringen (maatschappelijke kosten/baten analyse). Hieruit blijkt dat de maatschappelijke investering lonend is en dat extra aandacht voor statushouders eerder leidt naar werk.

Lokaal beleid voor statushouders in Renkum

Het college heeft 10 mei 2017 het plan van aanpak 'Statushouders doen mee in de gemeente Renkum' vastgesteld. In dit plan zijn ook de aanbevelingen uit het eerste KIS rapport (januari 2017) meegenomen, zoals de integrale aanpak en het opzetten van duale programma's voor leren en werken. Het college wil met het nieuw uitvoeringsplan breed aandacht vragen voor de integratie- en participatietrajecten en hier ook inwoners en andere maatschappelijke partners bij betrekken. Dit moet vooral samen met de statushouders gebeuren.

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

A.G.W. (Ton) Fransen

5 oktober 2017

36140

(026) 33 48 111

Bijlage

info@renkum.nl

De activiteiten uit het plan van aanpak:

- Alle statushouders in beeld en op een traject voor scholing en (betaald) werk;
- Een brede uitvraag met aandacht voor zorg en gezondheid;
- In de regio Food Valley samenwerken aan scholing en de matching via het Werkgever Service Punt naar banen;
- Lokaal maatwerk in toeleiding en ondersteuning naar activering en werk;
- Met Vivare en Vluchtelingenwerk samenwerken aan de taakstelling huisvesting statushouders en afbouw van de tijdelijke opvang statushouders (GVA) in Wolfheze.

Onze ervaringen met de lokale en regionale uitvoering:

Vorming en werkwijze van het projectteam Participatie

Wij hebben specialistische medewerkers aangetrokken voor het projectleiderschap en de acquisitie van stage- en ervaringsplaatsen. Samen met de participatieconsulenten vormen zij een projectteam dat in beeld brengt wat statushouders te bieden hebben. Dit team heeft nauw contact met de maatschappelijke begeleiders van Vluchtelingenwerk en werkt outreachend met verschillende andere maatschappelijke partners. Vanwege het taalprobleem en de cultuurverschillen is het nodig om met statushouders meer tijd te besteden aan het maken van trajectafspraken.

Met elke statushouder wordt conform de Participatiewet een participatie-/werkplan opgesteld, waarin de afspraken staan voor scholing (statushouders volgen de verplichte inburgering bij de school van hun keuze) en hoe zij maatschappelijk participeren. Bij de maatschappelijke inzet houden we rekening met de belastbaarheid en zorgvragen.

Aansluiten op de voorinburgering in het Asielzoekerscentrum

De activering start meteen na de huisvesting in onze gemeente en sluit aan op het werkplan dat al door het COA is gestart tijdens het verblijf in een AZC.

Vluchtelingen hebben veel meegemaakt. Daarom doen we een uitgebreide intake en uitvraag op alle leefgebieden over wat zij willen en wat zij nodig hebben. Over de persoonlijke vaardigheden en kwaliteiten voor werk en over hun gezondheid, over voldoende beweging en de opvoeding van kinderen en het sociale netwerk.

De Nederlandse taal beheersen is de basis voor integratie. Door direct met inburgering te starten en maatschappelijke activiteiten (mensen ontmoeten) gaat het leren van de taal beter. Het leerproces wordt versterkt door de deelname aan het taalcafé te stimuleren, door de maatschappelijke begeleiding van Vluchtelingenwerk en de inzet van individuele taalcoaches. Een serieuze daginvulling, liefst door het doen van (betaald) werk, vormt de beste voorwaarde om te integreren.

Ontwikkeling groep nieuwkomers in Renkum:

Tabel 1: Huisvesting in de gemeente Renkum over periode 2014 - 2016 op 1 dec 2016

Plaats	Totaal	man	vrouw	0-4 jaar	5-12 jaar	13-17 jaar	18-65 jaar
Doorwerth	49	28	21	6	9	5	29
Heveadorp	3	2	1	1	0	0	3
Heelsum	8	5	3	0	1	1	6
Renkum	42	24	18	0	7	13	22
Oosterbeek	30	15	15	5	6	1	18
Wolfheze GVA	9	6	3	2	0	0	7
Totalen	141	80	61	14	23	20	84

- 141 statushouders wonen op 48 adressen in een huurwoning en op 1 tijdelijk opvangadres in Wolfheze

Onderwerp

Uitvoeringsplan statushouders

Datum

5 oktober 2017

Ons kenmerk

36140

Pagina

2 van 7

Tabel 2: Nieuwe huisvesting over periode 1 dec 2016 – 1 juli 2017

Plaats	Totaal	man	vrouw	0-4 jaar	5-12 jaar	13-17 jaar	18-65 jaar
Doorwerth	8	3	5	0	3	1	4
Heveadorp	0	0	0	0	0	0	0
Heelsum	0	0	0	0	0	0	0
Renkum	36	15	21	1	6	4	25
Oosterbeek	1	0	1	0	0	0	1
Wolfheze GVA	8	4	4	0	0	0	8
Totalen*	53	22	31	1	9	5	38

- Sinds 1 dec 2016 zijn er 38 volwassenen en 15 kinderen nieuw bij gekomen.

Realisatie taakstelling huisvesting

In 2016 heeft de gemeente de verhoogde taakstelling huisvesting met 83 personen kunnen halen door veel huurwoningen van Vivare beschikbaar te stellen en een aantal extra plekken in de tijdelijke opvang (GVA) in Wolfheze te organiseren. De statushouders in Wolfheze worden meegeteld voor de taakstelling, maar moeten nog wel een woningaanbieding krijgen. Tegelijk krijgen we als gemeente voor 2017 weer een nieuwe taakstelling van 24 personen in het 1^e half jaar en 19 personen over het 2^e half jaar. Totaal dus 43 personen te huisvesten.

Veel nieuwe instroom komt niet via het AZC maar direct uit het buitenland omdat het gaat om nareizigers (in het kader van gezinshereniging). Daarmee is de druk op vrijkomende woningen iets minder groot, omdat we met de verhuur rekening hebben gehouden met de nareizende familie. De stand van zaken op dit moment is dat de taakstelling in het eerste half jaar is gehaald en de verwachting voor heel 2017 is dat we het totaal van 43 personen kunnen realiseren. Er blijft nog een knelpunt bij de beschikbaarheid van kleine wooneenheden voor alleenstaande personen. Daarom houden we in Wolfheze nog 2 woningen als tijdelijke opvang (GVA) in gebruik. Statushouders kunnen daar kamergewijs wonen.

Vanwege de toename van het aantal statushouders in bepaalde wijken (Renkum/Heelsum/Doorwerth) wil het college onderzoeken of de eerste kennismaking in de straat anders en beter georganiseerd kan worden. Meer samenwerking op straatniveau kan de acceptatie en integratie van statushouders versterken.

Maatschappelijk actief

Meedoen is ook onder de groep van statushouders steeds gewoner. Zij willen van alles doen om hun (vrije)tijd nuttig te besteden. Door betrokken inwoners worden zij gevraagd om met activiteiten mee te helpen. Zo ontstaan nieuwe ontmoetingen en contacten. Deze zomer heeft een groep volwassen statushouders meegeholpen met de activiteiten van het kinderdorp in Renkum en zo deden ook verschillende kinderen uit Syrië en Eritrea mee. Sinds juli 2017 is een groep van vijf mannen wekelijks actief om de Renkumse duizendknoopbrigade te helpen. Elkaar helpen is ook gewoon. Ervaren statushouders helpen nieuwkomers bij de inrichting van de woning en/of de weg te vinden in de gemeente.

Veel statushouders willen meedoen met sport- en beweegactiviteiten maar vinden de eerste stap lastig, omdat ze nog beperkt Nederlands spreken. Via Vluchtelingenwerk en hun deelname aan het taalcafé worden ze gestimuleerd. Het sport- en beweegteam ondersteunt bij de koppeling naar clubs voor voetballen, wandelen, hardlopen, fietsen en volleyballen. Er is een groep gestart met fiets-/en verkeerslessen. Veel vrouwen willen op zwemles en dat wordt op maat georganiseerd. Voor veel activiteiten wordt de Gelrepass ingezet.

Het projectteam participatie volgt deze activiteiten op de voet omdat de statushouders hiermee actie laten zien die een goede basis vormt voor de koppeling naar werk. Naast de taal leren gaat het ook om vaardigheden zoals zelfredzaam zijn, samenwerken, zelfstandig reizen en 'als persoon' in balans zijn met de omgeving.

Onderwerp

Uitvoeringsplan statushouders

Datum

5 oktober 2017

Ons kenmerk

36140

Pagina

3 van 7

Om dit beeld ook te vertalen in een goed advies voor werkgevers zet de gemeente een nieuw instrument voor zelfonderzoek in. Met dit programma behandelen de statushouders via internet allerlei vragen en opdrachten in de eigen taal. Het eindrapport (ook vertaald) houdt rekening met cultuurverschillen en geeft de statushouder een goed beeld van zijn/haar werkrichtingen, affiniteit, competenties en leerstijl en een advies over de mogelijkheden op onze arbeidsmarkt. Naast het CV is dit adviesrapport goed bruikbaar voor kennismaking met werkgevers.

Klanten in traject en resultaten participatieteam

Tabel 3: proces arbeidsactivering statushouders mei - september 2017

Actie	Integrale intake gehad	Werk Gesprek gehad	Werk plan klaar	Scholing voor beroep	Zorg plan	Nog niet in beeld
Totaal	87	79	51	9	6	

Tabel 4: Resultaat arbeidsactivering statushouders mei - september 2017

Actie	Regulier werk full time	Regulier werk part time	Proef plaats	Werk ervarings plaats	Taal stage	Vrij williger s werk	Uitstro om via DUO
Totaal	1	6	1	1	9	12	2

Na de brede uitvraag bij de intake en het opstellen van een werkplan gaat het participatiewerk van start: het zoeken (op maat) van de beste werkomgeving om ervaring op te doen naast het volgen van de lessen voor inburgering. Voor een grote groep statushouders zijn we nog op zoek naar dergelijke plekken. Voor 32 mensen zijn we erin geslaagd om een plek te vinden waar zij actief zijn. Voor een aantal personen is duidelijk dat eerst zorg nodig is. Bij de grootste groep statushouders is het werkplan opgesteld. Duidelijk is ook dat niet iedereen al de juiste werkvaardigheden bezit om binnen onze Westerse arbeidsverhoudingen aan de slag te kunnen. We zetten daar gericht training op in. Voor de mensen die werk hebben gevonden zetten we extra coaching in om uitval te voorkomen.

Nieuwkomers voorlichten over regels en participatie:

Sinds december 2016 hebben 42 statushouders meegedaan aan het programma participatieverklaring. Vluchtelingenwerk voert dit programma uit omdat zij de statushouders al maatschappelijk begeleiden. Het doel van de participatieverklaring is dat statushouders bevestigen dat ze bekend zijn met de kernwaarden van de Nederlandse samenleving te weten vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en participatie. Met ingang van 1 oktober 2017 is het programma Participatieverklaring een verplichting die in de gewijzigde Wet Inburgering is vastgelegd.

Het programma bestaat uit vier workshops elk rond een thema. De deelnemers gaan met een trainer en een tolk met elkaar in gesprek. In elke workshop maken zij kennis met lokale vertegenwoordigers om naar de praktijk van alle dag te kijken. Hoe werkt het hier. Zo waren er bijdragen van enkele leden van de gemeenteraad, kwam een gezondheidsvoorlichter, een wijkagent en hebben vrijwilligers van verenigingen met de statushouders gesport.

Onderwerp

Uitvoeringsplan statushouders

Datum

5 oktober 2017

Ons kenmerk

36140

Pagina

4 van 7

Als afsluiting was de ondertekening van de participatieverklaring in het bijzijn van de burgemeester. Een officieel moment, want hiermee sluit de statushouder het eerste deel van de inburgering af.

De kernwaarden komen steeds weer terug in dagelijks contacten van statushouders: rechten en plichten, eigen verantwoordelijkheid, tegenprestatie, belastingen, verzekeren, ziekte en gezondheid, vrijwilligerswerk en betaald werk. Voor veel statushouders is het een zoektocht naar hoe het werkt in Nederland. Naast dat ze de taal vaak moeilijk vinden lopen ze ook tegen de veelheid en ingewikkelde regels in Nederland aan. Het frustrert hen soms dat ze niet sneller aan de slag kunnen en vaak lang moeten wachten. Een aantal gaat zelf op zoek. Als het hen lukt een opdracht te vinden wordt dat uitgedragen om anderen te inspireren.

Inburgeringsplicht en participatie

In het hiervoor genoemde rapport van het Kenniscentrum wordt vermeld dat het oude inburgeringsbeleid tekort schiet. Te weinig inburgeraars doen op tijd examen en zijn succesvol. Daarom willen gemeenten nu, vanuit het belang van een betere integratie en vanuit het verplichtingenkader van de participatiewet, meer regie hebben op het inburgeringsproces. Wij zijn begonnen om dit op te pakken bij de participatiegesprekken: Wat wil de statushouder als (realistisch) einddoel van de inburgering? Met iedere statushouder willen we komen tot maatwerk in een succesvol plan richting betaald werk. Dat kan zijn het inburgeringsexamen en directe koppeling naar betaald werk. Het kan ook een plan zijn voor onderwijs/werk op een hoger niveau. De gemeente organiseert eind september 2017 een bijeenkomst met de lokale aanbieders van scholing voor inburgering (zes organisaties) om met ons in gesprek te gaan over informatieuitwisseling, individueel inburgeringsdoel en verhoging van het resultaat van de inburgering.

Tabel 5: Voortgangscijfers inburgering van DUO op 1 juli 2017

Actie	Inburger plichtig sinds 2013	Examen nivo basis	Examen nivo B1 (MBO)	Examen nivo B2 (HBO)	Binnen termijn examen	Verlengde termijn inburger plicht	Aantal leningen
Asielgerechtigden	96	*	*	*	*	31	106
Gezinsmigranten	10	7	2	1	10	*	*
Totaal	106	*	*	*	*	*	*

- *) aantallen zijn niet bekend gemaakt.
- Dit is een eerste inzicht van DUO in de cijfers inburgering per gemeente. Nog beperkt en onvolledig.
- Gezinsmigranten zijn personen die getrouwd zijn met een Nederlander.
- Inburgerplicht kent de termijn van drie jaar. Volgens de cijfers hebben 10 personen voldaan en 31 personen uitstel gehad. De reden dat 65 personen nog in traject zitten is onbekend. Uitstel van de drie jaar termijn betekent een 'zachte' boete/ waarschuwing. Na de verlenging met twee jaar volgt een sanctie/boete van maximaal € 1.250,- en gevolgen voor verblijfsrecht en het Nederlanderschap.
- Bij inburgeringsscholen is bekend hoe het met de termijnen zit en welk aantal personen een boete riskeren. Wij werken er aan om van alle statushouders hun gegevens bekend te hebben en boetes te voorkomen.

Onderwijs en statushouders

In de Food Valley heeft vorig jaar een korte pilot gedraaid bij de Christelijke Hogeschool Ede om jonge, goed opgeleide statushouders voor te schakelen om in het regulier hoger beroepsonderwijs te kunnen instromen. Voorschakelen is een programma op maat met veel taal, inburgeringslessen,

Onderwerp

Uitvoeringsplan statushouders

Datum

5 oktober 2017

Ons kenmerk

36140

Pagina

5 van 7

beroeporiëntatie en werkstages die zorgen voor snellere en succesvolle trajecten in het beroepsonderwijs. Op grond van deze positieve ervaringen hebben de regiogemeenten de samenwerking met de hogeschool uitgebreid met een integraal programma, waarbij ook op de lagere niveaus statushouders kunnen voorschakelen. De gemeente Renkum doet mee aan deze regionale aanpak. Door het participatieprojectteam zijn kandidaten geselecteerd die in juli 2017 de intake hebben gehad. In het nieuwe schooljaar zijn drie jonge statushouders gestart met het lesprogramma van het ROC en twee deelnemers volgen het voorschakelprogramma HBO. Vier statushouders hebben in de regio de VCA cursus gevolgd. Die werd gegeven in de Arabische taal waardoor ze sneller bij een werkgever aan de slag kunnen.

Algemeen en voortgezet onderwijs

De integratie van jonge kinderen in het basisonderwijs verloopt goed. Alle kinderen gaan in hun eigen dorp naar school. Scholieren tussen 12 en 18 jaar gaan eerst naar de Internationale Schakel Klas (ISK) in Arnhem. Hier is geen wachttijd meer. De gemeente stimuleert zelfredzaamheid zoals reizen met de fiets. Als dit lastig is kan bijzondere bijstand worden verleend voor het reizen naar school of inburgering.

Zorg en gezondheid

Sinds begin dit jaar is een projectleider bij VGGM aangesteld om regionaal aandacht te vragen voor de specifieke zorgvragen van statushouders:

- Er is extra toezicht gekomen voor de jeugdgezondheid. Door taalproblemen, cultuurverschillen en onbekendheid met ons zorgsysteem vragen statushouders en hun kinderen meer tijd om te kunnen aansluiten;
- Voorlichtingsbijeenkomsten voor vrijwilligers en professionals: waarop letten en hoe door te verwijzen. Deze bijeenkomst wordt dit najaar nog eens herhaald;
- Eritreeërs vragen meer begeleiding en voorlichting. Ook hier komt een extra aanbod voor.

Tot slot nog eens de succesfactoren van onze aanpak op een rijtje: 'Statushouders versneld naar werk, opleiding en/of participatie'.

- Duale aanpak, begeleiding naar werk of opleiding, samen met inburgering en sociale integratie;
- Aanpak begint al in het AZC en wij sluiten hier op aan;
- De benodigde tijd wordt besteed aan gerichte en specifieke aanpak op maat, uitgaande van de talenten van de statushouder;
- De consultant heeft kennis van de doelgroep;
- Netwerksamenwerking met Vluchtelingenwerk en inwoners die statushouders ondersteunen bij hun sociale integratie levert meerwaarde voor de participatietrajecten;
- Gerichte training en instrumenten voor taal en werk;
- De specifieke instrumenten sluiten aan op het algemeen aanbod zoals assessment, sollicitatietraining, CV maken, matching naar vacatures en werkgevers, werkbezoek, proefplaatsing en stage;
- Training voorwerk of training tijdens het werk.

Het college wil deze aanpak geborgd zien in het algemeen beleid voor activerend werk. De benodigde specialistische kennis en de duale inzet bij inburgering van statushouders blijft zo behouden. En we voorkomen zo dat mensen langer dan nodig bezig zijn met hun inburgeringsplicht en het risico lopen op boetes. Wij houden daarom rekening met de noodzaak van lange

Onderwerp

Uitvoeringsplan statushouders

Datum

5 oktober 2017

Ons kenmerk

36140

Pagina

6 van 7

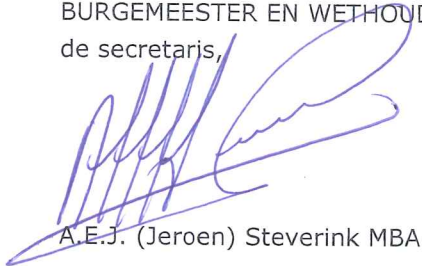
ondersteuningstrajecten. Dat vraagt om een lange adem en termijnbeleid. Voor een grote groep (ruim 50%) van de statushouders zal maatschappelijke activering en zorg het hoogst haalbare doel zijn. Zoals ook de gemeente Amsterdam heeft aangetoond is er maatschappelijk rendement: mensen blijven betrokken, doen mee, bewegen meer en leven daardoor gezonder (samen).

Met de informele ondersteuning is sprake van natuurlijke spontane kracht. Het college is erg tevreden over de inzet en betrokkenheid van inwoners bij de groep statushouders. Zoals de uitvoering van de taalcafés en de vele activiteiten die ze met statushouders ondernemen. Deze activiteiten zijn van belang voor de statushouders en hun kennismaking met de omgeving.

Met het uitvoeringsprogramma denken wij op de goede weg te zijn om de talenten van de nieuwkomers volop te benutten. Door hen actief te ondersteunen met hun inburgering en te zorgen dat zij zelfstandig hier de weg weten te vinden doen ze actief meeen zijn ze van betekenis voor de Renkumse samenleving.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM

de secretaris,

A.E.J. (Jeroen) Steverink MBA

de burgemeester,

A.M.J. (Agnes) Schaap

Een afschrift van deze brief is verzonden aan:

college van b&w, adviesraden Participatie en WMO en de Jongerenraad

Onderwerp

Uitvoeringsplan statushouders

Datum

5 oktober 2017

Ons kenmerk

36140

Pagina

7 van 7